

VÄNNÄS.
(Västerbotten.)

Sedan K. M:jt 27 juli 1820 i form af stamboksbidrag och rikskollekt beviljat understöd till uppförande af ett kapell vid *Vännäs* i *Umeå* pastorat, ingingo kapellborna år 1822, då kyrkbygget var till hälften fullgjort, med ansökan att få egen präst under framhållande, att de saknade tillgångar att själfva underhålla och löna en sådan. Saken ordnades så, att K. M:jt i bref af 13 sept. 1822 förordnade, att kapellaget hädanefter skulle utgöra en sacellani med särskild komminister. Tjänsten ledigförklarades i dec. 1824 och den första innehafvaren utnämndes i sept. följande år. Redan 14 apr. 1827 beslöt man på kyrkostämman att å högsta ort anhålla, att Vännäs annex vid

inträffande khdeledighet i moderförsamlingen skulle få afsöndras till själfständigt pastorat, hvilket emellertid afslogs i kgl. bref 15 jan. 1831. Sedan ett antal byar inom Umeå landsförsamling, tack vare Vännäskomministern O. W. Söderlindhs energiska arbete, 18 aug. s. å. erhållit kyrkorätt till Vännäs, återupptogs frågan om utbrytningen efter prosten O. Hambraei frånfälle och vann nu K. Maj:ts bifall 14 aug. 1834. Åt khden i det nya regala pastoratet anslogs den jord, som 18 dec. 1826 inköpts till prästboställe och hvarå prästgård uppförts enl. 5 apr. 1828 fattadt beslut.

Khden har varit ensam ordin. präst i församlingen till 1 maj 1918, då en nyinrättad komministratur fick sin första innehafvare.

Den rektangulära träkyrkan med sakristia å norra långsidan och vapenhus i söder började uppföras 1821 under ledning af byggmästaren Erik Jonsson och Hans Fredriksson, båda bönder i Vännäs by. Byggnaden, som hösten 1825 kunde tagas i bruk för sitt ändamål, fullbordades följande år och undergick i början af 1920-talet en genomgripande restaurering för en kostnad af 104,000 kr. Den första orgeln anskaffades 1863 och ersattes 1924 med ett nytt verk. De två klockorna, den mindre gjuten i Sthm af Sam. Krist. Cronvall 1826, den större skänkt år 1904 af handlanden Anders Andersson och hans hustru Magdalena Fredrika Eriksdotter, hänga i en fristående trästapel.

[Litt.: Västerbottenskuriren 1925 n. 198.]

KYRKOHERDAR.

1. Vice past. **Olof Wilhelm Söderlindh** (1833-53) f. 28 aug. 1793 i Bjerträ, son till bonden H. W. Söderlind. Stud. i Upsala ht. 1815, vice kollega i Umeå skola vt. 1817, prästv. 30 aug. 1818 till adj. åt khden i Nordmaling, v. komm. därst. fr. 22 dec. 1819, vakanspred. därst. 12 juli 1820. Bestred skolmästarettjänsten vid Nordmalings sockenskola 1 okt. 1820-1 mars 1825, därjämte past. adj. i Nordmaling 3 apr.-16 jun. 1822, samt från 1 maj 1823. Utn. komm. i Vännäs 21 sept. 1825, curam pastoris gerens här 27 mars 1833 och efter utbrytningen af Vännäs nya pastorat från Umeå 1834 v. pastor härst. samt på församlingens enhälliga begäran och konsist. tillstyrkan af K. Maj:t 20 febr. 1833 nådigst förunnad att jämte komministerlönen tills vidare uppbära khdeinkomsterna i Vännäs, hvilken tillåtelse ytterligare förlängdes genom K. Maj:ts reskript till konsist. 20 febr. 1836, så länge konsist. fann honom tjänlig att med pastoralvården därstädes fortfara (Norrl. Tidn. 1836 n. 12). Energisk i sina förehafvanden lär han farit omkring i de närliggande byarna, hållit möten och vid den förestående utbrytningen sökt öfvertala hemmansägarna att sluta sig till den nya församlingen, i synnerhet där tveksamhet rådde bland åborna, om de skulle kvarstanna inom moderförsamlingen eller ej. En skrifvelse, som han aflät om läseriets innästlande i socknen och däraf uppkomna oordningar i församlingen, står att läsa i Hernösandsposten 1843 n. 51. Afled 25 okt. 1853.

G. 1) 9/10 1821 i Säfvar m. *Brita Catharina Bergstedt*, f. 1799, dotter till kronofogden Fredrik Bergstedt och Margareta Boström, d. i Vännäs 28/10 1831;

2) 27/11 1832 med hennes yngre syster *Charlotta Ulrika Bergstedt*, f. 24/12 1803, d. i Vännäs 11/5 1855.

Barn i förra giftet: *Johan Vilhelm*, f. 27/7 1822 i Nordmaling, stud. 1843, folkskollär. i Löfånger; *Gustafva Catharina*, f. 12/2 1825, g. 10/4 1845 m. sergeanten vid Västerb. fältjäg. Gust. Ulrik Nordström i Degerfors, d. 29/11 1875 i Vännäs; *Fredrik Hampus*, f. 2/3 1828, ofärdig, d. 5/2 1840; *Georg Ferdinand*, f. 14/1 1831, d. 6/6 s. å. - I senare giftet: *Laurentia Charlotta*, f. 10/8 1834, en tid hushållsförest:nä på Steninge, ogift, d. 2/6 1919 i Västerhiske; *Josephina Mathilda Vilhelmina*, f. 5/4 1836, g. 1861 m. kronofogden Nils Joh. Gadd i Lycksele, änka 25/6 1894, d. i Nordmaling 10/12 1914; *Augusta Amalia*, f. 10/10 1838, g. m. handl. Karl Rydin i Umeå i hans 1:sta gifte.

2. **Isak Nydahl** (1857-65) erhöll kgl. fullmakt som khde i Vännäs 21 juli 1854 med tillträde 1 maj 1857; tillträdde Sidensjö pastorat maj 1865, sist khde och prost i *Gudmundrå* n. 24.

3. **Johan Gustaf Thelberg** (1865-84), f. i Östersund 6 mars 1821, son till garfvaren E. G. Thelberg och S. C. Boræus. Stud. i Upsala ht. 1842, aflade dimiss. ex. vt. 1845, prästsv. 29 juni 1846, förordn. att biträda v. pastor i Hsand; komm. adj. i Skellefteå jan. 1847, kapellpred. i Linsell 30 aug. 1847, tilltr. genast; före valet därstädes hade han undanbedt sig att komma i fråga och på grund af sin aflägsna boningsort afhållit sig från profs afläggande, men Linsellsborna valde honom ändå; han tillträdde där sept. s. å. och var verksam vid ordnandet af skolundervisningen i socknen enl. 1842 års stadga; utn. till skollärare i Lit 4 maj 1859, tilltr. 1861; past. ex. 30 juli 1864, i nåder utn. khde i Vännäs 18 maj 1865, tillträdde genast. Afled 23 juni 1884.

G. 29/7 1849 m. *Emelie Christina Elisabeth Häggbom*, f. 10/8 1828 i Skellefteå, dotter af komm. därst. E. O. Häggbom; d. 7/1 1908 i Vännäs.

Barn: *Catharina Emilia*, f. 5/9 1850 i Linsell, g. m. folkskollär. Hans Forsgren, d. 16/7 1880 i Vännäs; *Eric Gustaf*, f. 13/11 1852, vik. lärare vid folkskola, d. som pension. vaktmästare vid Vännäs skolor 28/1 1927; *Charlotta*, f. 10/9 1854, sjuklig, d. ogift härst. 17/5 1909; *Johanna*, f. 26/8 1857, g. 11/12 1885 m. skomak. o. klockaren Joh. Reinhold Forsgren härst.; d. 25/12 1913; *Christina Gustafva*, f. 5/4 1860, d. här 17/9 1865; *Erika Martha Sofia*, f. 4/11 1862 i Lit, d. 17/9 1865; *Elisabeth Fredrika Theodora*, f. 21/9 1865 i Vännäs, d. 25/9 s. å.; *Ernst Johan*, f. 3/10 1867, bokförelare i Umeå stad; *Seth Emil*, f. 21/4 1869, gästgifvare i Jörn; *Vilhelm Theodor*, f. 24/2 1871, skomakare i Teg, Umeå lfg.

4. Dokt. **Lars Ulrik Ferdinand Öberg** (1887-1927), f. 10 sept. 1850 i Häggdånger, son till hemmansägaren Lars Michaelsson Öberg

och Carolina Christina Sadelin. Efter studier vid Fjellstedtska skolan och aflagd mogenhetsex. vid Upsala privata elem. lärov. 31 maj 1876, stud. vid univ. ht. s. å., dimissionsex. 14 dec. 1878; med befrielse fr. prakt. teol. ex. prästv. 26 jan. 1879 och förordn. till past. adj. i Berg, t. f. past. därst. 2 febr. 1881, utn. komm. i Rödön-Ås 29 nov. 1880, tilltr. 1 maj 1881, past. ex. 29 nov. s. å., tjänstgjorde som lärare vid Östersunds elem. lärov. för flickor 1886-87. Utn. khde i Vännäs 19 maj 1885, tilltr. 1 maj 1888, men tjänstgjorde härst. som v. pastor fr. 1 juni 1887. Preses vid prästmötet i Hsand 1897, promov. teol. doktor vid Linnéfesten i Upsala maj 1907. LNO 1899. Varmt intresserad för skolväsendets utveckling. Kyrkan ny-restaurerad firade 1925 sitt 100-årsminne under hans ämbetstid. Emeritus fr. 1 maj 1927, bosatte dokt. Öberg sig i egen villa i Äppelviken vid Sthm.

G. 1) 16/2 1882 m. *Emma Margareta Katarina Huss*, f. 27/6 1853 i Hammerdal, dotter till komm. Erik Huss, d. i Vännäs prästg. 23/1 1890;

2) 24/5 1892 m. *Aurora Emilia (Emma) Axberg*, f. 24/11 1857 i Strömstad, dotter af sjökapt. Karl Johan Axberg och Sofia Olsson; d. 3/5 1912.

Barn i förra giftet: *Erik Teodor Laurentius*, f. 14/4 1884 i Ås, juris kand., e. o. hofrättsnotarie; *Elin Karolina*, f. 22/8 1885, ordin. folkskolelärarinna i Delsbo, d. 15/3 1915; *Signild Maria Katarina*, f. 29/6 1887 i Vännäs, lärarinna vid kommunala mellanskolan i Avesta, d. 23/10 1912. - I senare giftet: *Thure Ferdinand*, f. 30/3 1893, civilingenjör, anställd i bol. Asea, Ludvika; *Carl Emil Ferdinand*, f. 27/8 1894, fil. kand., underlöjtnant, amanuens i socialstyrelsen 1918.

Tr.: Predikan på 19. sönd. eft. Tref. (i Predikn. af Hsands stifts prester 2. 1884). - Guds barns gemenskap med Jesus och med hvarandra. Predikan i Ås kyrka Kristihimmelsfärdsdagen 1887. Afskedspredikan. Östers. 1887. - »Vägen till sällhet», 17 betraktelser öfver Davids 32 psalm. Sthlm 1891. - Om Kristus såsom öfverstepräst enligt Hebreerbrefvet (synodalafh. vid prästmötet i Hsand 1897). - Predikan på 3. sönd. eft. Påsk (i Predikn. öfver nya text. utg. af Evang. Fosterl. st. Årg. 1, 1898). - Om kristlig barnauppfostran, tal vid invigningen af Nyby skolhem i Vännäs församling d. 20 oct. 1897. Umeå 1898.